

Pričevalci vstajenja

Škofje so izmed velikega števila žrtev na seznam kandidatov za beatifikacijo uvrstili 26 oseb: dvanajst duhovnikov, tri bogoslovce, eno redovnico in deset vernikov laikov.

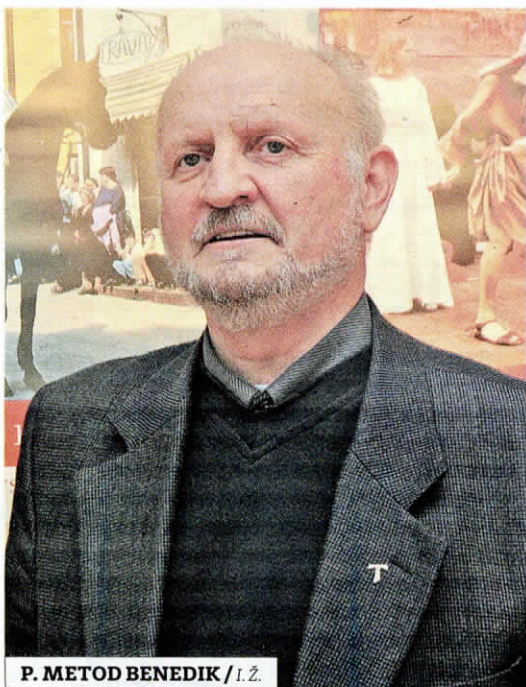
Zakaj so za Katoliško cerkev svetniki in mučenci pomembni?

Odgovor je zelo preprost: ti ljudje so nenehno znamenje, da Cerkev kot celota in znotraj nje posamezniki nikoli ne prenehajo »prisluškovati« Gospodovi besedi, ki človeka vabi, da bi v sebi uresničil Božjo podobo, po kateri je ustvarjen. Svetnike lahko opredelimo kot ljudi, ki so Božjo besedo vzeli zares. Najdemo jih v vseh mogočih okoliščinah, stanovih in poklicih. Ti ljudje dokazujejo, da nobeno družbeno okolje, noben režim, nobena osebna okoliščina ne more preprečiti, da ne bi človek veroval, da ne bi v sebi nosil upanja v neminljivo večnost, da ne bi bil dober, pravičen, pošten. Ti ljudje s svojo zagledanostjo v neminljivost, ki jo svojim vernim zagotavlja Gospod, utrjujejo tudi druge v vztrajanju na poti v to vstajensko neminljivost.

Posebno močni so v tem pogledu mučenci?

Njihove zagledanosti v neminljivost z Bogom ni mogla zastreti nobena grožnja, nobeno trpljenje, tudi smrti se niso ustrašili. Kako pomenljivo so jih poimenovali od najzgodnejše dobe krščanstva: martyres, priče, pričevalci vstajenja in večnega življenja. Ker s

svojim zgledom tudi v nas krepijo vero in upanje, ker dokazujejo, da je kljub človeškim slabostim mogoče z Božjo pomočjo iz sebe nekaj narediti, so nam vabljiv zgled, se jim priporočamo, jih »obiskujemo«. Če jih občudujemo v njihovi neizprosni doslednosti, se ob njih tudi navdihujemo in pridobivamo moč, da bi mogli vztrajati na lastni poti.

P. METOD BENEDIK / I. Ž.

Zakaj je za Cerkev pomembno, da se končno uredi tudi to področje?

Papež Janez Pavel II. je v napovedi priprave Cerkev na prestop človeštva v novo tisočletje zapisal, da bo treba posodobiti sezname mučencev, saj je Cerkev tudi »na koncu drugega tisočletja znova postala Cerkev mučencev, in to pričevanje

se ne sme pozabiti«. Zato naj »krajne Cerkev storijo vse, da se ne bo zgubil spomin na tiste, ki so pretrpeli mučeništvo, in zberejo vso potrebno dokumentacijo«. Na osnovi tega je bila tudi pri nas v okviru narodnega odbora za jubilej 2000 oblikovana posebna komisija, ki je začela zbirati podatke o slovenskih mučencih in pričevalcih za vero v 20. stoletje. Upoštevajoč vse to so slovenski škofje leta 2002 sprejeli sklep, da se začne v vseh (takrat treh) škofijah najprej škofijski postopek, ki

se bo pozneje združil v enotni postopek za beatifikacijo slovenskih mučencev 20. stoletja. Na podlagi cerkvenih določb so imenovali skupnega postulatorja za vse tri škofije, nato pa še v vsaki od škofij posebno sodišče, ki je zbiralo in zasliševalo priče o teh mučencih.

Za Kongregacijo za zadeve svetnikov pripravljate seznam slovenskih žrtev komunizma in nacizma.

Že leta 1995 je izšla obširna knjiga *Palme mučeništva*, ki je prinesla življenjepis okoli 240 žrtev totalitarnega nasilja. Med njimi je največ škofijskih in redovnih duhovnikov, dva bogoslovca, dva študenta, štiri učiteljice, redovnica, redovni brat, dva kmeta, pravnik, mizar, gospodinja in gospodinjaška pomočnica ter dijak. Umrli so nasilne smrti med drugo svetovno vojno ali po njej, v koncentracijskem taborišču ali doma, med opravljanjem službe, med kmečkim delom, po zaporih ali so preprosto »izginili«. Nekateri od teh so zdaj na seznamu kandidatov za beatifikacijo. Poznamo nekaj primerov, da je bila med blažene prišteta večja skupina žrtev totalitarnega režima. Tako je bilo na primer že leta 1999 razglašeni 108 poljskih mučencev, v zadnjem času, 9. marca letos, pa v Španiji osem bogoslovcev skupaj s svojim duhovnim voditeljem.

Kako ste naredili izbor za slovenske kandidate za Božje služabnike?

Po rimskih predpisih gre za dva ločena postopka: eden je za žrtve

komunizma, drugi za žrtve nacizma. Izbor kandidatov je v domeni škofov. Izmed velikega števila žrtev so na seznam kandidatov za beatifikacijo uvrstili 26 oseb: dvanajst duhovnikov, tri bogoslovce, eno redovnico in deset vernikov laikov. Na seznamu žrtev nacizma pa je pet duhovnikov in en laik. Poleg tega tečeta ločena postopka za Danijela Halasa in nadškofa Antona Vovka.

Vemo, da je bilo za mnoge mučence iz zgodovine Cerkev 20. stoletje posebej hudo.

Dobesedno »nepregledno množico« ljudi so totalitarni režimi ubili zaradi sovraštva do vere. Zaradi pokončnega izpovedovanja vere ubijajo ljudi tudi danes. Na Slovenskem je škof Gregorij Rožman že

TOTALITARNIMI REŽIMI SO ZARADI SOVRAŠTVA DO VERE UBILI MNOŽICO LJUDI.

leta 1942 objavil poziv »za zbiranje dokazov o mučeništvu posameznikov, ki naj jih potem predložijo na škofijo«.

Na kateri stopnji so postopki, kdo in kdaj je dal pobudo; kje smo danes?

Uradni pobudniki so slovenski škofje, ki ves čas tudi spodbujajo to delo. Lani je Rim uradno potrdil seznam kandidatov, kot so ga predlagali škofje. Zdaj delo nadaljujejo posamezne komisije, ki to opravljajo po predpisih rimske Kongregacije za zadeve svetnikov. IVO ŽAJDELA

> SLOVENSKI MUČENCI 20. STOLETJA

Lambert Ehrlich

»Ljudska oblast« se ga je bala še po smrti

Lamberta Ehrlicha (1878-1942), duhovnika in bogoslovnega profesorja, so škofje postavili na čelo seznama žrtev komunizma, kandidatov za beatifikacijo. Bil je mož globokega duha in širokega srca, priznan znanstvenik, velik Slovenec, s srcem in dušo predan delu za narod. Rodil se je v Žabnicah pod Svetimi Višarjami. Bogoslovje je študiral v Innsbrucku, tam prejel leta 1902 mašniško posvečenje ter naredil doktorat. Dušnopastirsko delo je začel v Beljaku in ga nadaljeval v Celovcu kot stolni kaplan. Od leta 1910 je bil tudi profesor v celovškem bogoslovju. Leta 1919 so ga imenovali za izvedenca za koroško vprašanje pri jugoslovanskem zastopstvu na mirovni konferenci po prvi svetovni vojni. Od blizu je doživljal nemški in italijanski nacionalizem in si prizadeval za čim večjo narodnostno ozaveščenost svojih rojakov. Izpopolnjeval se je na univerzi v Oxfordu v etnologiji in primerjalnem veroslovju, ki ju je pozneje vrsto let predaval na Teološki fakulteti v Ljubljani.

Slušateljem je ostal v spominu kot izreden učitelj. Njegov kolega na fakulteti in koroški rojak Gregorij Rožman si ga je v času škofovanja vzel za pomočnika. Zaupal mu je skrb za študentsko mladino, ki jo je Ehrlich želel vzgojiti za odgovorno delo v slovenski družbi; mlade naj bi napajala zvestoba

LAMBERTEHRLICH

krščanski vernosti in nesebična služba svojemu narodu. Iz vrst njegovih poslušalcev so izšli voditelji študentskega kluba Straža in pomembni delavci pri Slovenski dijaški zvezi. Ehrlich jim je kazal pot v samostojno slovensko državo in jim odkrival vizijo politično zrelega naroda z lastnim poslanstvom v mednarodnem svetu. Resnični vizionar tiste slovenske prihodnosti, ki jo je še dolgo časa zaviral komunistični režim, ki pa se je petdeset let po njegovi smrti le začela uresničevati.

Tisti, ki so pripravljali revolucijo, so se ga bali in gledali v njem močnega nasprotnika. Ehrlich pa je vztrajal, odločen proti komunizmu, odločen proti italijanskemu okupatorju. Po naročilu škofa Rožmana je pripravil za Vatikan spomenico *Razmere v Ljubljanski pokrajini* z datumom 14. aprila 1942, v kateri je odločno obsojal

italijansko okupatorsko dejavnost in orisal tudi revolucionarno dejavnost komunistov. Slednji so mu tudi javno začeli groziti s smrtjo. Dva dneva pred atentatom nanj so imeli študenti v klubu Straža svoj binkoštni zbor. Ehrlich jim je govoril o mučeništvu. Bogoslovcem je pri zadnji uri na fakulteti dejal: »Drugič bom govoril o mučeništvu.«

26. maja 1942 je zjutraj maševal v kapeli Cirilovega študentskega doma na Streliški ulici v Ljubljani. Malo pred osmo uro se je v spremstvu študenta Viktorja Rojca odpravil proti stolnici. Nedaleč od vhoda v Ljudsko kuhinjo sta jima prišla nasproti dva vosovska morilca. Ustrelil ga je Franc Stadler - Pepe, kasnejši »narodni heroj«. »Ljudska oblast« se je Ehrlicha bala še po smrti. V začetku leta 1946 so na Žale pripeljali nemške ujetnike, ki so morali izkopati posmrtno ostanke Ehrlicha, študentov Župca in Kiklja in še nekaterih; odpeljali so jih proti Postojni in jih odvrgli v neznano brezno.

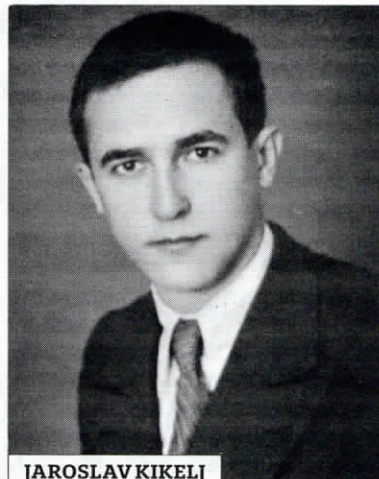
Jaroslav Kikelj

Bil je čudovito urejena in poglobljena osebnost

Jaroslav Kikelj se je rodil leta 1919 na Opčinah pri Trstu, kjer je bil njegov oče tedaj železničar. Kikljeva družina se je eno leto po njegovem rojstvu preselila v Bistrico v Rožu na Koroškem, kamor je bil prestavljen oče. Že naslednje leto so se preselili na Jesenice, kjer

so ostali do leta 1929, ko je umrl oče. Po očetovi smrti se je mati Alojzija s tremi osnovnošolskimi otroki preselila na Studence v Maribor. Živeli so blizu cerkve sv. Jožefa in Jaro je zelo rad zahajal k bratom kapucinom. V sodelovanju s kapucini je ustanovil fantovski odsek. Kot vodja odseka je postal pravi apostol studenških fantov. Zaradi njegovega zgleda in prepričevanj je kmalu začel ves odsek hoditi k mesečnemu sv. obhajilu.

Leta 1939 je šel v Ljubljano študirat medicino. Po prihodu v Ljubljano se je takoj aktivno pridružil stanovskemu društvu katoliških medicincev. Prizadeval si je, da bi katoliške študente povezal in jih utrdil pred vplivi veri nenaklonjenega okolja. Bil je čudovito urejena in poglobljena osebnost. Vztrajno si je prizadeval, da bi vero poglobljajal

JAROSLAV KIKELJ

z molitvijo, rednim obiskom maše in prejetjem zakramentov in da bi jo bogatil z dobrimi deli ljubezni do bližnjega. Pri vsem tem pa ni bil zamorjen in odtujen svetu, ampak vesel ter svetel krščanski lik.

Italijani so v okupirani Ljubljani namesto slovenskih akademskih društev ustanovili enotno vseučiliško organizacijo. Jaro, predstnik katoliških študentov, je vstopil vanjo, saj je bil sicer ogrožen obstoj univerze. Komunisti so ga obtožili sodelovanja z okupatorjem in mu grozili. Jaro se za to ni zmenil, bil je pripravljen na smrt. Svojo grožnjo so komunisti kmalu uresničili: 18. marca 1942 ga je komunistični morilec ustrelil na Streliški ulici v Ljubljani. Pogreb je vodil škof Rožman in v nagovoru dejal: »Zahvaljen bodi, Gospod, za prvega mučenika, ki si ga dal naši Katoliški akciji ... zahvaljen za prelepo čisto dušo našega Jaroslava, ki si jo z vsakdanjim angelskim kruhom ohranil v bleščeči lepoti svoje milosti med vsemi boji viharov mladih let. Zahvaljen bodi za vso ljubezen in radost in za svetel zgled, ki si ga izžarjal iz njegove duše med vse, katere si pripeljal v njegovo družbo. Zahvaljen bodi za največjo milost, da si mu dal popolno vdanost v nedoumljive sklepe tvoje svete volje, da je pričakoval smrt, ki mu je bila zagrožena, z veseljem in hrepenejem po nebesih. Zahvaljen bodi za ta košček zemlje, ki je posvečena z njegovo nedolžno, od bratske roke prelito krvjo.« METOD BENEDIK

S postulatorjem p. Metodom Benedikom bomo v naslednjih mesecih predstavili vseh 26 žrtev.